

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 167/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej WEBBER LEGAL, s. r. o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní sp. zn. 57Er/469/2013 o návrhu na zastavenie exekúcie takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní sp. zn. 57Er/469/2013 o návrhu na zastavenie exekúcie **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-57Er/469/2013 o návrhu na zastavenie exekúcie **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **200 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 23. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 57Er/469/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Požaduje tiež finančné zadostučinenie v sume 4 410,71 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Napadnuté exekučné konanie je vedené na základe návrhu oprávneného ([REDACTED]) na vykonanie exekúcie z 12. septembra 2013. Návrhom na vykonanie exekúcie sa oprávnený voči sťažovateľke domáha vymoženía sumy 1373,97 eur s príslušenstvom. Exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom [REDACTED] z 5. apríla 2013.

3. Okresnému súdu bol 20. septembra 2019 doručený (v poradí tretí) návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie a odklad exekúcie. V návrhu sťažovateľka argumentuje, že odstúpenie od zmluvy má v spotrebiteľských vzťahoch účinky *ex tunc*, neplatnosťou postúpenia pohľadávky z pôvodného veriteľa na oprávneného, neplatnosťou rozhodcovskej doložky. Okresný súd 20. októbra 2021 zaslal návrh sťažovateľky oprávnenému na vyjadrenie. Vyjadrenie oprávneného doručené okresnému súdu 5. novembra 2021 bolo 21. januára 2022 zaslané sťažovateľke. Okresný súd uznesením z 23. februára 2022 návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie a odklad exekúcie zamietol. Proti výroku o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie podala sťažovateľka 28. marca 2022 odvolanie. Odvolanie sťažovateľky bolo okresným súdom zaslané oprávnenému na vyjadrenie 26. januára 2023. Vyjadrenie oprávneného k odvolaniu doručené okresnému súdu 13. februára 2023 bolo okresným súdom 17. apríla 2023 zaslané sťažovateľke.

4. Sťažovateľka v priebehu napadnutého konania (19. januára 2022) podala sťažnosť na prietahy podľa zákona č. 757/2004 Z. z. súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá bola predsedom okresného súdu vyhodnotená ako dôvodná.

III.

Argumentácia sťažovateľky

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že okresný súd sa v napadnutom konaní dopúšťa zbytočných prietahov, je nečinný, koná neefektívne. Sťažovateľka okresnému súdu podala 20. septembra 2019 návrh na zastavenie exekúcie spolu s návrhom na odklad exekúcie. Okresný súd uznesením z 23. februára 2022 návrh na zastavenie exekúcie, ako aj návrh na odklad exekúcie zamietol s odôvodnením, že sťažovateľka ako povinná mala nedostatky exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku vytýkať nie v exekúcii, ale v konaní, v ktorom bol exekučný titul

vydaný. Proti predmetnému uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie 28. marca 2022, pričom okresný súd vec dosiaľ nepredložil príslušnému odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní. Vec nie je právne zložitá, sťažovateľka k vzniku prietáhov neprispela.

IV.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

IV.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd vo vyjadrení uviedol chronologický prehľad úkonov uskutočnených v priebehu napadnutého konania. Konštatoval, že vec nie je skutkovo ani právne zložitá. Sťažovateľka prietahy v konaní nespôsobilá.

IV.2. Replika sťažovateľky:

7. Sťažovateľka v ústavným súdom stanovenej lehote možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu okresného súdu nevyužila.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o existencii zbytočných prietáhov v napadnutom exekučnom konaní, v ktorom sťažovateľka vystupuje ako povinná. Okresný súd mal porušiť označené práva sťažovateľky svojou nečinnosťou, neefektívnou činnosťou v súvislosti s rozhodovaním o zastavení exekúcie.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

10. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04) a ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru ESLP by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03, IV. ÚS 551/2013).

11. Ústavný súd vo vzťahu k okolnostiam tejto veci konštatuje, že špecifikom exekučného konania (napr. II. ÚS 349/2017, IV. ÚS 60/2018) je to, že exekučné konanie je spravidla „v rukách“ súdneho exekútora a exekučný súd v rámci exekučného konania koná a rozhoduje len na základe procesných návrhov účastníkov exekučného konania, resp. súdneho exekútora, preto namietat porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru možno na ústavnom súde vo vzťahu k exekučnému súdu len vtedy, ak tento má reálne o čom rozhodovať.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľky.

13. Zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou orgánu verejnej moci, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty strán konania (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

14. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci – dospel ústavný súd k záveru, že ide o vec, ktorá nevykazuje črty mimoriadnej skutkovej či právnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov.

15. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania s'ťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania k zbytočným priet'ahom.

16. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu, tento ústavný súd vyhodnotil ako poznačený nečinnosťou, neefektívnou činnosťou. V tomto smere ústavný súd uvádza, že okresný súd zaslal oprávnenému na vyjadrenie návrh s'ťažovateľky na zastavenie exekúcie a odklad exekúcie z 20. septembra 2019 po uplynutí viac ako dvoch rokov, a to 20. októbra 2021 (v tomto období sa spis nenachádzal v dispozičnej sfére okresného súdu od 5. novembra 2019 do 31. decembra 2019 z dôvodu rozhodovania Krajského súdu v Bratislave o odvolaní s'ťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 10. októbra 2017). O návrhu s'ťažovateľky zo septembra 2019 napokon rozhodol okresný súd 23. februára 2022, pričom uznesenie vo výroku o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie dosiaľ nie je právoplatné. Proti predmetnému výroku totiž s'ťažovateľka podala odvolanie 28. marca 2022. Okresný súd vyzval oprávneného na vyjadrenie k odvolaniu až 23. januára 2023, následne vyjadrenie oprávneného zaslal s'ťažovateľke 17. apríla 2023. Z obsahu predloženého exekučného spisu okresného súdu nevyplýva, že by skoršiemu rozhodnutiu o návrhu s'ťažovateľky zo septembra 2019 a vykonaniu úkonov spojených s podaním odvolania s'ťažovateľky bránili objektívne skutočnosti.

17. Po preskúmaní obsahu spisu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je poznačený priet'ahmi, ktoré je možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Dňa 1. júna 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (tzv. nová súdna mapa), ktorým bol v čl. VIII zmenený aj zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvody súdov Slovenskej republiky

a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“).

19. Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava III a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava IV.

20. Keďže rozhodnutie okresného súdu z 23. februára 2022 o návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie dosiaľ nie je právoplatné, pretože vec je potrebné predložiť odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby nástupnícky Mestský súd Bratislava IV v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

22. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 4 410,71 eur, ktoré považuje za primerané okolnostiam veci, pochybeniu okresného súdu.

23. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

24. Pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení ústavný súd prihliadal na konštatovanú nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu, charakter napadnutého konania, výšku vymáhanej pohľadávky, ďalšie konkrétne okolnosti prípadu. Ústavný súd považuje za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 200 eur za prietahy v konaní spôsobené postupom okresného súdu, ktoré bude povinný uhradiť ako nástupnícky súd Mestský súd Bratislava IV (bod 3 výroku nálezu). Vzhľadom na to, že sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 4 410,71 eur, ústavný súd ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 530,86 eur (bod 3 výroku nálezu).

26. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % (88,48 eur).

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je nástupnícky Mestský súd Bratislava IV povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2023

Robert Šorl
predseda senátu